

kijf, maar van de meer dan tienduizend man die in de Bewakingstroepen terechtkwamen, hadden veruit de meesten geen illegaal werk verricht. Van Heuven Goedhart (zijn relaas slaat op de Bewakingstroepen) was nog maar 24 uur als minister-‘kwartiermaker’ in Oisterwijk toen de burge-meester hem kwam meedelen dat er ter plaatse, naar hij meende, honderdacht-en-zestig BS’ers waren. ‘Hij voegde er’, aldus van Heuven Goedhart jegens de Enquêtecommissie,

‘aan toe: ‘Ik kan u op acht van mijn tien vingers optellen de acht jongens die recht hebben er bij te zijn, die namelijk wat hebben betekend in het verzet. De rest had er nooit bij moeten zijn en kunt u er niets aan doen om ze er uit te krijgen, want de aardappelen worden hier niet gerooid en de bieten worden ook niet gerooid, want bij de Binnenlandse Strijdkrachten krijgt men twintig gulden in de week en een warme kachel en Canadese blikjes en daarom zeggen al die jongelui: Dat gaat leuk, we doen niets meer.’

Van Heuven Goedhart vervolgde:

‘Ik ben in tal van wachtlokalen van de Binnenlandse Strijdkrachten geweest en daar kon u vinden valide jonge Nederlanders, acht, tien, twaalf, twintig (in Moergestel heb ik er een keer twee-en-twintig geteld¹) die daar allemaal om een enorme tafel zaten met de benen er boven op . . . Als dan de minister van justitie binnenkwam, zeiden ze: ‘Wat mot je?’ En dan zei ik: ‘Ik ben de minister van justitie en ik wou wel eens even met jullie praten.’ En dan bleven ze allemaal met hun benen op de tafel zitten en zeiden: ‘Zeg het maar.’

Het waren aardige jongens, daar niet van.²

Wat de Stoottroepen betreft: hun individuele behoefte om er iets van te maken, was veel groter maar uit het feit dat zovelen hunner uit de illegaliteit voortkwamen, vloeiden tal van specifieke moeilijkheden voort. Oud-KP’ers zaten oud-OD’ers dwars, en omgekeerd. Rangen werden aanvankelijk niet onderscheiden – de commandant werd met ‘commandant’ aangesproken en daarmee uit. Dat kon men niet handhaven; in het algemeen ging prins Bernhard er met zijn staf naar streven, de Stoottroepen om te vormen tot reguliere verbanden van een nieuwe Koninklijke Landmacht. Felle protesten volgden. Als commandant van de Stoottroepen was Borghouts, die in de staf van de prins was opgenomen, inmiddels vervangen door Crasborn (onderofficier in het vooroor-

¹ Bij die gelegenheid was van Heuven Goedhart als verdacht persoon het wachtlokaal binnengevoerd. ² Getuige van Heuven Goedhart, *Eng.*, dl. V c, p. 263.